

Примљено:	26. 2. 2018.
Пројекат:	
Број:	
Датум:	

JORDANA MARKOVIĆ TATJANA TRAJKOVIĆ

REČNIK ŽARGONIZAMA JUŽNE PRUGE

RECENZIJ

Monografija *Rečnik žargonizama južne pruge* bavi se aktuelnim žargonizmima među mladom populacijom, uglavnom studentima, na području grada Niša i okoline. Pošto se u nezvaničnom, pomalo šaljivom, tonu deo jugoistočne Srbije naziva „južna pruga“, autorke su upotrebile ovaj naziv u okviru samog naslova ove monografije.

Monografija sadrži Uvodne napomene (3–7), Skraćenice (8) i Rečnik (9–202). U uvodu, prema rečima autorki, Jordane Marković i Tatjane Trajković, ovo delo nastalo je sa ciljem da se leksikografski predstavi zabeležena žargonska leksika aktuelna kod mladih, (uglavnom) učenika i studenata iz Niša. Načinom na koji je ta leksika obrađena u ovoj monografiji, taj cilj je i ostvaren. U pitanju je leksika tematski vezana prvenstveno za čoveka, za čoveka kao jedinstvo fizičke i psihičke komponente, za čoveka kao dela zajednice, za međuljudske odnose, za muško-ženske odnose, kao i za one aspekte života koji su u žiži interesovanja mlade generacije.

Rečnik žargonizama južne pruge dat je sistematično, detaljno empirijski zasnovano. Prikupljeni korpus žargonizama predstavljen je azbučnim redom. Organizacija rečnika je tradicionalna: odrednička reč navodi se u svom osnovnom obliku, nije akcentovana, daju se relevantne gramatičke oznake i definicija. U funkciji odredničke reči najčešće su jednočlane lekseme, u manjoj meri javljaju se i višočlane imenskog i glagolskog značenja. U okviru odrednice je kontekst, a to su autentični iskazi uglavnom studentske populacije niškog univerziteta. Na pravi način, koliko je to empirijski materijal dozvoljavao, ovde je leksikografski predstavljen jedan aktuelni, malo poznat široj naučnoj javnosti, lokalni nestandardni jezički izraz.

Uz manje primedbe na formalno izdvajanje nekih odredničkih reči i organizovanje odrednice, kao i na neka tehnička rešenja u rečniku, može se reći da je ova leksikografska monografija urađena na primerenom stručnom nivou, da je obuhvatila, koliko je to bilo moguće, sve aspekte u kojima se žargonizmi javljaju.

Ovaj rečnik značajan je doprinos proučavanju žargona na prostoru srpskog jezika zbog toga što se naučnoj javnosti omogućuje da se upozna sa ovim vidom jezičkog izraza iz regiona karakterističnog po specifičnom dijalekatskom izrazu koji je dosta udaljen od standardnog srpskog jezika. Iako je za opšte zaključke potrebno svestrano istraživanje, na osnovu korpusa mogu se uočiti neke karakteristične osobine: uočava se odstupanje od autohtonog dijalekatskog izraza po gramatičkoj strukturi, najviše na planu morfologije, odnosno, u kontekstu uz pojedine lekseme uočava se gubitak analitičke deklinacije, a mesto konstrukcije *da + prezent* ima primera da se javlja infinitiv. Kada je reč o sastavu leksičkog sistema žargonizama, ako se posmatra, na primer, poreklo žargonizama, može se uočiti da je

veliki broj žargonizama stranog porekla. Iako su u jugoistočnoj Srbiji od leksema stranog porekla najčešći turcizmi, u ovom korpusu veliko je prisustvo leksema zapadnoevropskog porekla. U savremenom urbanom jeziku dominiraju anglicizmi, a to se može reci i za ovaj žargonski korpus, a pored anglicizama ima mnogo germanizama. Iako su ovo samo neke karakteristike niškog žargona, može se uočiti da se on i po strukturi i po semantici razlikuje od lokalnog dijalekta. Po svojoj morfološkoj strukturi približava se standardnom jezičkom izrazu, a po poreklu leksema ima dosta dodirnih tačaka sa žargonom u ostalim krajevima srpskog jezika.

Poznata osobina žargona da je nestalan i da se brzo menja svakako važi i za niške žargonizme. Objavljivanjem ove monografije ispunjen je jedan od neophodnih zadataka u proučavanju žargona: zabeleženo je stanje žargona u određenom periodu, nama savremenom, pa je ova monografija značajan doprinos ne samo za upoznavanje i proučavanje lokalnog žargonskog izraza niškog kraja, nego je ovo svedočanstvo o leksici koja je deo aktuelnog trenutka, a u širem smislu i deo istorije ovog tipa jezičkog izraza u okviru srpskog jezika.

Žargonizmi predstavljeni u rečniku različiti su prema arealu na kojem su poznati. Neki su vezani samo za niški kraj, neki su opštepoznati na prostoru srpskog jezika, neki su zabeleženi i u drugim rečnicima žargona (nekad sa istim, nekad sa specifičnim/drugačijim značenjem), tako da se može reći da su neki od žargonizama iz ovog rečnika deo fundamentalnog žargonskog izraza na prostoru srpskog jezika. Ova zapažanja, kao i istraživanje drugih aspekata ovog žargonskog korpusa biće omogućeno štampanjem ove monografije koja će biti od koristi mnogima, pre svega za sociolingvistička istraživanja, a i drugim naučnim radnicima, naročito onima koji se bave substandardnim jezičkim izrazom, a ova tematika značajna je i za druge nauke antropološkog usmerenja.

Zbog višestrukog značaja monografije *Rečnik žargonizama južne pruge* autorki Jordane Markovic i Tatjane Trajkovic svesrdno je preporučujem za objavljivanje.

Novi Sad, 20.02.2018.

Recenzent

Dr Ljiljana Nedeljkov, red. prof. u penziji